

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 8CoZm/15/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114208810
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Legerská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3114208810.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Legerskej a členiek senátu Mgr. Ivany Šlesarovej a JUDr. Ivice Čelkovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňov 1272/21, Nové Mesto, Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, práv. zast. advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanej: O. P., bytom I. XXX/XX, T., o zaplatenie zmenkového príslušenstva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 37CbZm/15/2014-52 zo dňa 25. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú š ť a čiastočné späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo zmenkovej sumy, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a konanie v tejto časti z a s t a v u j e.

Vo zvyšnej časti odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e.

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu o zaplatenie zmenkového príslušenstva (zmenkového úroku), zmenkovej odmeny a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Súd prvého stupňa uviedol, že mu bol doručený návrh žalobcu na uplatnenie pohľadávky na príslušnom tlačive podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES)

č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Pri určení právomoci, vecnej a miestnej príslušnosti postupoval podľa článku 3, článku 19

a článku 25 bod Nariadenia č. 861/2007 a podľa článku 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001

o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach (Brusel I) v spojení s § 84 O.s.p.. Pri určovaní rozhodného práva postupoval súd prvého stupňa podľa § 10 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom

a procesnom (ďalej len ZMPSP) a danú vec posudzoval podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu. V danej veci súd prvého stupňa nariadil na prejednanie veci pojednávanie na deň 25.11.2014. S predvolaním na pojednávanie účastníkov konania riadne poučil o ich procesných právach a povinnostiach a upovedomil ich o tom, že na právny vzťah bude aplikovať normy spotrebiteľského práva. Súd prvého stupňa vykonal pojednávanie v neprítomnosti žalobcu postupom podľa § 101 ods. 2 O.s.p., vzhľadom k tomu, že žalobcovi bol termín pojednávania riadne oznámený, na pojednávanie sa nedostavil a nepožiadaval o odročenie z dôležitých dôvodov. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa preukázané, že dňa 27.01.2010 žalovaná uzatvorila so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, Bratislava zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 250 Eur (ktoré v deň

podpisu zmluvy aj prevzala), ktorý sa žalovaná zaviazala vrátiť zvýšený o poplatok 218 Eur, t.j. žalovaná sa zaviazala zaplatiť celkovo čiastku 468 Eur

v 12 mesačných splátkach po 39 Eur počnúc dňom 22.02.2010. Úverová zmluva má formu predtlačeneho formulára. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú Všeobecné zmluvné podmienky poskytnutia úveru. Súčasťou Všeobecných zmluvných podmienok je pod bodom 14. Dohoda o vyplnení zmenky, z ktorej vyplýva, že na zabezpečenie peňažného záväzku, dlžník ako vystaviteľ zmenky, vyplývajúceho z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 zmluvných podmienok stane celý dlh splatný okamžite. Právne vec posúdil súd prvého stupňa podľa ním citovaných príslušných ustanovení slovenského hmotného práva, Občianskeho zákonníka, zákona

č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, zákona

č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového (ďalej len ZZŠ) a Obchodného zákonníka s poukazom na článok 1 ods. 1, článok 2 písm. a/, b/, c/ , článok 3 ods. 1, článok 4 ods. 1/, 2/, článok 5, článok 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS. Súd prvého stupňa ustálil, že zmluva o úvere je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou so znakmi spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Obč. zák.. V uvedenom prípade bola uzavretá zmluva označená ako zmluva o úvere uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zák. a v článku 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru bolo medzi účastníkmi dohodnuté, že všetky ich právne vzťahy sa budú upravovať Obchodným zákonníkom. Uvedené označenie ani dojednanie nie je prekážkou aplikácie ustanovení Obč. zákonníka o spotrebiteľských zmluvách a ďalších právnych predpisov spotrebiteľského práva. Vzhľadom k tomu, že osobitným zákonom je v rámci nášho právneho poriadku upravené poskytovanie spotrebiteľských úverov, súd prvého stupňa ďalej skúmal, či predmetný právny vzťah nepodlieha režimu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Súd prvého stupňa zhrnul, že právny vzťah, ktorý vznikol medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je spotrebiteľským právnym vzťahom, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia spotrebiteľského práva a medzi nimi aj zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z.. Po preskúmaní zmluvy vrátane jej všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd prvého stupňa k záveru, že zmluva obsahuje dojednania, ktoré neúmerne hrubo narušujú rovnováhu zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa. Konštatoval, že právnemu predchodcovi žalobcu nevzniklo oprávnenie voči žalovanej požadovať zaplatenie sumy 218 Eur ako poplatku, ani vyplniť sumu vo vystavenej zmenke žalovanou. Hrubým porušením rovnováhy zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je aj dojednanie zmluvných pokút. Neprijateľné individuálne nedojednané zmluvné podmienky a opäť hrubé narušenie rovnováhy možno vidieť aj v ďalších článkoch zmluvy, či už v čl. 12, v ktorom je zakomponované, že dlžník uznáva dlžnú sumu v celej výške, vrátane poplatku, či v čl. 14, ktorého súčasťou je dohoda o vyplnení zmenky. Ustálil absolútnu neplatnosť uzatvorenej zmluvy podľa § 39 Obč. zák.. Uviedol, že pokiaľ si žalobca uplatnil práva zo zmenky, ktoré zabezpečovala úverovú zmluvu, pri ktorej súd zistil jej absolútnu neplatnosť, pričom súčasťou tejto zmluvy bola aj dohoda o zabezpečení pohľadávky zmenkou a dohoda o vyplnení biancozmenky sú aj tieto dohody neplatné. Vzhľadom k tomuto záveru súd prvého stupňa uviedol, že právny predchodca žalobcu nemohol vzhľadom k neplatnej zmluve na základe neplatných dojednaní vyplniť biancozmenku, ani ju ďalej indosovať žalobcovi. Absolútna neplatnosť zmluvy o úvere, ako aj jej článku 14, a to dohody o zabezpečení zmenkou a vyplnení biancozmenky, ktorá bola súčasťou zmluvy o úvere sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky. Neplatnosť uvedenej dohody však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať, čo znamená, že v uvedenom prípade nedošlo k platnému vzniku zmenkového vzťahu. Súd prvého stupňa poukázal na to, že je treba rozlišovať medzi neplatnosťou zmenky, a to z dôvodu nesplnenia podstatných náležitostí resp. vyplnenia v rozpore so zákonom č. 191/1950 Zb. a neplatnosťou zmluvy, dojednania o vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia konkrétnej pohľadávky, či už pre rozpor s dobrými mravmi, neprijateľnými podmienkami, či nerešpektovaním zákonného obmedzenia maximálnej výšky zmenkovej sumy (rozsudok NS SR sp. zn.

1 Obdo V 43/2006). Vzhľadom k tomu, že súd prvého stupňa mal preukázanú absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, súčasťou ktorej bola v bode 13 Dohoda o vyplnení zmenky za neplatnú z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, na základe takto neplatnej dohody nevzniklo právnemu predchodcovi právo biancozmenku vyplniť, ako ani právo na základe zmenky požadovať plnenie vzťahujúce sa k uvedenému úverovému právnemu vzťahu. Vzhľadom

k tomu, že toto právo nevzniklo právnemu predchodcovi žalobcu, nemohlo indosovaním ani prejsť na žalobcu, preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súd prvého stupňa konštatoval aj rozpor zmenkového úroku 0,25 % denne (91,25 % ročne). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého

stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Žalovanej ako úspešnému účastníkovi konania súd prvého stupňa náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že žalovaná si právo na náhradu trov konania neuplatnila.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). V odvolaní uviedol, že súd prvého stupňa vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa so zmluvou o úvere, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Žalobca ani žalovaná dokazovanie v tomto rozsahu nenavrhli. Podľa § 120 O.s.p. je dokazovanie v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou, súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb. Žalovaná voči forme a obsahu zmenky nenamietala. Podľa názoru žalobcu neexistovala žiadna okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci súd prvého stupňa mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada podľa čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplývala potreba vykonať ďalšie nenavrhnuté dôkazy. Žalovaná mohla na základe čl. 5 ods.3 a 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods.1 veta prvá O.s.p. vznášal námietky voči zmenke za žalovanú. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu žalovanej vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter žalovanej ako spotrebiteľa. Žalovaná sa tejto obrany nedovoľovala, pohľadávku žalobcu nerozporovala, svojim konaním ju prakticky uznala. Súd sám iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre žalovanú dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu. Takéto správanie súdu je v právnom štáte neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantované podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žalobca poukázal na to, že súd pri odôvodnení vychádzal len zo zaužívanej praxe súdu v iných právne a skutkovo obdobných veciach, čím došlo k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces a k odňatiu možnosti konať pred súdom.

Žalobca v odvolaní tvrdil, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom ide o zmenku platnú, ktorá je abstraktným samostatným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju spájať ani podmieňovať inými okolnosťami než tými, ktoré sú uvedené na zmenke. Súd prvého stupňa sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zákone č. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu, predovšetkým § 17 zák. č. 191/1950 Zb., z ktorého vyplýva, že žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak tak

v sporovom konaní nemôže robiť žalovaná, tým menej tak môže robiť sám súd. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia č. 861/2007 vykonané bez návrhu. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalobca sa vyjadril k záveru súdu o tom, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. S poukazom na zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch žalobca uviedol, že tento zákon pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka, pri ktorej bola limitovaná len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Zmenka mohla byť používaná aj v prostredí spotrebiteľských úverov. Prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a neprijateľnou zmluvnou podmienkou v

případe spotřebiteľa, pretože právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmeniek. V odvolaní žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp.zn. 25Cdo 1839/2000, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 21.11.2013, sp.zn. 43CoZm/10/2013 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.06.2014, sp.zn. 4CoZm/3/2014. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalobcovi prizná právo na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil.

Písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu podané nebolo.

Písomným podaním zo dňa 21.12.2015, ktoré bolo Okresnému súdu Trenčín doručené dňa 22.12.2015 a Krajskému súdu v Trenčíne preposlané, žalobca vzal čiastočne žalobu späť, a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, čím žalobca žiada priznať len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne.

Odvolací súd doručil uvedené čiastočné späťvzatie návrhu žalovanej s výzvou, aby sa v lehote 10 dní vyjadrila, či s týmto čiastočným späťvzatím súhlasí. Žalovaná sa k čiastočnému späťvzatíu návrhu žalobcom na výzvu odvolacieho súdu zo dňa 08.06.2016 písomne nevyjadrila.

Podľa § 208 O.s.p., ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Vzhľadom na to, že žalovaná na výzvu nereagovala, má odvolací súd za to, že so späťvzatím súhlasí, a preto podľa § 208 O.s.p. pripustil čiastočné späťvzatie žaloby, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Odvolací súd prejednal vec vo zvyšku podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné vo zvyšnej časti potvrdiť § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny.

Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, dôkladne sa zaoberal tvrdeniami a dôkazmi účastníkov konania, dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v § 132 O.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ním citované ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch a zákona zmenkového a šekového žalobu zamietol a žalovanej ako úspešnej účastníčke konania náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa podrobne a presvedčivo odôvodnil v súlade s požiadavkami § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť jeho dôvodov, na ktoré v podrobnostiach odkazuje.

Obligatórne (§ 212 ods. 3 O.s.p.) sa odvolací súd zaoberal, či v konaní pred súdom prvého stupňa nedošlo postupom súdu k procesným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm.

a/ - g/ O.s.p. a tzv. iným vadám konania, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolacie dôvody posudzoval odvolací súd podľa obsahu tohto opravného prostriedku. Žalobcom namietaná vada konania vymedzená v § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článku 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto odvolací súd posudzoval, či postupom súdu prvého stupňa nebola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým bola účastníkovi znemožnená realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. K pojmovým znakom tohto odňatia patrí odňatie možnosti konať pred súdom, k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu a možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Tieto pojmové znaky musia byť splnené súčasne.

Žalobca v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že súd prvého stupňa vykonal nikým nenavrnuté dokazovanie, svojvoľne rozšíril rozsah dokazovania, a najmä neumožnil účastníkom konania vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia). Poukázal na to, že súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 O.s.p. vznášal za žalovanú námietky voči zmenke, pretože tým porušil princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti účastníkov konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie.

Žalobou v predpísanej podobe (tlačivo A) podanou podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplataenia zmenkového príslušenstva, ďalej zaplataenia zmenkovej odmeny a náhrady trov konania. Podľa článku 5 ods. 1 Nariadenia má konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu písomnú formu. Súd nariadi ústne pojednávanie iba vtedy, ak to považuje za potrebné alebo ak to navrhnú účastníci, príp. niektorý z nich. V súlade s článkom 19 Nariadenia ak Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi slovenským procesným právom. Procesný postup súdu je upravený v článku 5 ods. 2 - 7, článku 6, 7, 8, 9, článku 12 ods. 2 Nariadenia, v ostatnom sa tento postup riadi Občianskym súdnym poriadkom. Kľúčovými cieľmi európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu stanovenými v článku 1 Nariadenia sú zrýchlenie, zjednodušenie konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch v rámci Európskej únie zníženie nákladov, čím sa zjednoduší prístup k spravodlivosti. Pri plnení týchto cieľov majú sudy kľúčovú úlohu iniciovať kontroly a určovať postup, ktorý treba v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu dodržiavať, ako aj primeraným spôsobom uplatňovať vnútroštátne procesné právo, čo vyplýva z článku 19 Nariadenia. V zmysle bodu 9 preambuly Nariadenia by mal súd rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho procesu najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania, o dôkazných prostriedkoch a rozsahu, v akom sa vykonávajú dôkazy. Povinnosť súdu kontrolovať a určovať postup v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa posilňuje v zmysle článku 12 ods. 2 Nariadenia, ktorým sa súdu ukladá povinnosť podporovať strany sporu, pokiaľ ide o procesnoprávne veci, a to poskytovaním informácií o procesnoprávných otázkach, pričom z odôvodnenia čl. 9 vyplýva, že súd musí v záujme zabezpečenia spravodlivosti konania voči obidvom stranám sporu postupovať rovnakým spôsobom. Povinnosť informovať strany o procesnoprávných otázkach si súd môže v závislosti od vnútroštátnych postupov plniť rôznym spôsobom.

Jedna zo zásadných odvolacích námietok žalobcu tkvela v tom, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie bez návrhu účastníkov, hoci mal predloženú platnú zmenku podľa ktorej mal rozhodnúť. Tento názor žalobcu je však principiálne nesprávny. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený, a v zásade písomný spôsob vedenia konania s nízkou hodnotou sporu a môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky než v ňom uvedené, a nemá v zásade možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo však cieľom Nariadenia obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme tohto, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom (čl. 9 ods. 3 Nariadenia). Z článkov 8 a 9 Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a napr. aj nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Aj napriek zjednodušenej forme tohto druhu konania považoval odvolací súd za správny postup súdu prvého stupňa, riadiaceho sa ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, v zmysle ktorej je súd povinný ex offo prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Aj keď vo všeobecnosti súčasné procesné predpisy prenechávajú do značnej miery smerovanie konania v dispozícii účastníka (zvyšujúci sa dôraz na dispozitívnosť a kontradiktórnosť konania), nemožno pripustiť, aby sa sudy (sudcovia), dostali do postavenia, aby len automaticky vytvárali exekučné tituly vychádzajúce iba z formálnych náležitostí podkladov rozhodnutia. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore so statusovým zákonom sudcov, ust. § 2 ods. 2 z.č. 385/2000 Z.z., v ktorom je zakotvené právo aj povinnosť sudcov byť pri výkone svojej funkcie nezávislý, zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhodovať nestranné a spravodlivo. Preto v akokoľvek formalizovanom procesnom postupe musí súd dbať, aby neprestal byť orgánom ochrany práv. Ani náležitý procesný postup tak nemôže za žiadnych okolností viesť k vydaniu rozhodnutia, ktoré by učinilo vykonateľným nárok založený na takých excesoch, ako je zjavná absolútna neplatnosť právneho úkonu, zneužitie práva, šikanózný výkon práva a podobne. To neznamená, že by zodpovednosť za

výsledok sporu nemala byť zásadne na účastníkovi a ani to, že by súd mal nahrádzať jeho pasivitu. Je však potrebné vnímať hranicu, po ktorú môže byť nepriaznivý výsledok sporu odôvodniteľný prístupom účastníka k uplatneniu svojich práv v konaní, ale za ktorou je súd povinný zamedziť tomu, aby svojou autoritou aproboval nežiaduce použitie práva. Práve takéto postavenie súdu je nevyhnutným atribútom právneho štátu a spravidla je vyjadrené v procesných ustanoveniach predpisov stanovujúcich ich základné princípy vychádzajúce

z hodnotových základov spoločnosti. V prípade Nariadenia je to jednoduchý odkaz na spravodlivosť ako vodiaci princíp, na ktorý priamo odkazuje v bode 1 preambuly. Nebolo by možné považovať za spravodlivé také rozhodnutie, ktoré by súd vydal napriek závažným principiálnym pochybnostiam o dôvodnosti uplatneného nároku iba preto, že bol dodržaný procesný postup, ktorý sám o sebe dovoľuje uplatnenému nároku vyhovieť. Vzhľadom na to bol súd prvého stupňa aj v procese podľa Nariadenia oprávnený rozhodnúť inak ako vyhovením návrhu (aj za situácie, že by žalovaná v žalobnej odpovedi nárok prípadne akceptovala) a bol oprávnený aj na vykonanie nenavrhaných dôkazov, pretože boli nevyhnutné pre také rozhodnutie vo veci, ktoré zabránilo aprobovaniu zjavne neprimeraného použitia zmenky.

Odvolačný súd v konaní nezistil, že pred súdom prvého stupňa došlo k vadám v postupe súdu podľa čl. 7 ods. 1 Nariadenia pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania. Podľa čl. 5 ods. 2, 3 Nariadenia vyzval súd žalovanú tlačivom C na odpoveď a spolu s tlačivom C jej zaslal žalobu a poučenie účastníka konania. Doručované písomnosti žalovaná prevzala dňa 25.08.2014. Z úradnej činnosti súd prvého stupňa pripojil do spisu zmluvu o úvere, ktorej súčasťou sú aj všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Po ich pripojení do spisu a po oboznámení sa s obsahom týchto listín, vykonal súd prvého stupňa podľa § 100 ods. 1 posledná veta O.s.p. predbežné právne posúdenie veci, v ktorom vyslovil, že právnu vec je potrebné posúdiť nielen podľa zmenkového zákona, ale aj podľa predpisov upravujúcich spotrebiteľské právo, nakoľko žalovaná mala pri vyplnení blankozmenky postavenie spotrebiteľa. Oznámenie o predbežnom právnom posúdení veci spolu s poučením podľa § 120 ods. 4 a predvolaním na pojednávanie nariadené na deň 25.11.2014 zaslal súd prvého stupňa právnomu zástupcovi žalobcu a žalovanej. Pripojením týchto listín bez návrhu účastníkov konania, vykonal súd prvého stupňa skutkové zistenia, ktoré posúdil ako právne významné pre rozhodnutie o uplatnenom nároku a následne rozhodol vo veci na nariadenom pojednávaní podľa § 115 ods. 1 O.s.p. .

Na pojednávaní dňa 25.11.2014 súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Právny zástupca žalobcu sa písomným podaním zo dňa 24. 11.2014 (doručené súdu prvého stupňa dňa 25.11.2014) z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil z dôvodu kolízie viacerých pojednávaní. V ospravedlnení uviedol, že nežiada odročenie pojednávania z dôvodu jeho neprítomnosti, pričom uviedol, že vychádza zo skutočnosti o tom, že nemá vedomosť o popretí pohľadávky žalovanou. V prípade, ak by v priebehu pojednávania došlo akýmkoľvek spôsobom k popretiu uplatnenej pohľadávky žalovanou, žalobca žiadal, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a žalobcu oboznámil s námietkami žalovanej, zaslaním zápisnice z pojednávania. Žalovaná sa pojednávania zúčastnila osobne. Uviedla, že úver jej bol poskytnutý v menšej sume a istinu už uhradila v plnej výške. Uviedla, že žalobca nemá nárok na príslušenstvo, pretože samotná zmluva o úvere je neplatná. Ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nenavrhol.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu vec prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti účastníka konania alebo jeho právneho zástupcu v prípade splnenia podmienok, ktoré spočívajú v tom, že účastník konania alebo jeho právny zástupca bol na pojednávanie riadne predvolaný so zachovaním 5-dňovej lehoty na prípravu pojednávania (§ 115 ods. 2 O.s.p.) a tento účastník konania alebo jeho právny zástupca včas nepožiadaval z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Dôležitý dôvod, pre povahu ktorého sa nemôže pojednávania zúčastniť sa musí týkať predovšetkým jeho osoby a mal by sa vyznačovať určitou mierou nepredvídateľnosti, mal by byť závažný a svojím rozsahom, alebo z iných dôvodov by mal obsahovať dôvodený znak ospravedlniteľnosti. Dôležitosť dôvodu treba hodnotiť ku všetkým okolnostiam konkrétnej veci aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti. Odvolačný súd konštatuje, že právny zástupca dôvod neúčasti na pojednávaní nepreukázal, údaje, ktoré v ospravedlnení uviedol boli neúplné. I keď sa dôvod ospravedlnenia z neúčasti na pojednávaní týkal právneho zástupcu žalobcu, tento dôvod neobsahoval žiadnu mieru nepredvídateľnosti. Z úradnej činnosti je odvolaciemu súdu známe, že právny zástupca žalobcu prevzal zastúpenie spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. a spoločnosti CD Consulting, s.r.o., ktoré podali na všeobecných súdoch Slovenskej republiky niekoľko tisíc žalôb o uplatnenie pohľadávok. Právny zástupca žalobcu mal z

titulu svojho postavenia objektívne predpokladať, že bude existovať množstvo konaní, v ktorých budú nariadené pojednávania, na ktoré bude ako právny zástupca predvolaný a vznikne potreba jeho účasti na týchto pojednávaniach. Za týchto okolností odvolací súd nepovažoval tvrdený dôvod neúčasti právneho zástupcu žalobcu za závažný ani za dôležitý.

Odvolací súd konštatuje, že právnym zástupcom označený dôvod odročenia pojednávania za situácie, že súd prvého stupňa mal splnené procesné podmienky na prejednanie veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu podľa § 101 ods. 2 O.s.p., nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania. Právny zástupca žalobcu a žalovaná boli oboznámení s predbežným právnym posúdením veci podľa § 100 ods. 1 O.s.p. vrátane skutočností, že súd pripojil do spisu zmluvu o úvere vrátane všeobecných podmienok a že týmito listinami vykoná súd prvého stupňa dokazovanie podľa § 129 ods. 1 O.s.p..

Preskúmaním postupu súdu prvého stupňa vyhodnotil odvolací súd postup tohto súdu ako správny, keď mal preukázané, že súd prvého stupňa mal pre prejednanie veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu splnené všetky podmienky podľa § 101 ods. 2 O.s.p.. Zo skutočností a postupov súdu prvého stupňa v konaní vyplýva, že právo žalobcu na kontradiktórnosť súdneho procesu nebolo porušené. Prejednaním veci v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu súd prvého stupňa neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Odvolaciu námietku žalobcu o odňatí možnosti konať pred súdom postupom súdu prvého stupňa vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

Súd prvého stupňa dodržal v konaní procesný postup, ktorý vyplýva z Nariadenia a v spojení s ním z príslušných ustanovení O.s.p., pričom postupoval v súlade s § 120 O.s.p. a účastníkov konania poučil podľa § 120 ods. 4 O.s.p. o dôkaznej povinnosti. Túto povinnosť má súd bez ohľadu na to, či je účastník konania právne zastúpený. Splnenie poučovacej povinnosti má rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci samej, na možnosť napadnúť toto rozhodnutie v riadnom, prípadne aj v mimoriadnom opravnom konaní, pretože jeho obsahom je významné obmedzenie predkladať alebo označovať v ďalšom konaní dôkazné prostriedky a skutočností, hoci objektívne existujú. Súd prvého stupňa splnil poučovaciu povinnosť s osobitným zreteľom na to, že spravidla ide o poslednú reálnu možnosť predložiť, alebo označiť dôkazné prostriedky a skutočností, ktoré by mohli priniesť skutkové poznatky nevyhnutné na úspech žaloby alebo účinnú obranu proti nej. Žalobca bol v konaní riadne poučený, bolo mu doručené predbežné právne posúdenie veci v zmysle § 100 ods. 1 O.s.p. a bol oboznámený s vykonaním dôkazov na nariadenom pojednávaní. Nemôže preto tvrdiť, že napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím.

Za daného procesného stavu súd prvého stupňa umožnil sporovým stranám zúčastniť sa prejednávania veci vrátane možnosti označiť rozhodné skutočností a dôkazy, vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali (§ 123 O.s.p.), vykonať zhrnutie návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (§ 118 ods. 4 O.s.p.). Ustanovenie § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p. dáva súdu možnosť vykonať aj iné dôkazy ako tie, ktoré navrhli účastníci konania za účelom zistenia skutkového stavu, zvlášť za situácie aká nastala v danom spore. Ide vlastne o prelomenie zásady formálnej pravdy v sporovom konaní. Tento postup je výnimočný a je možné ho využiť vtedy, keď je vykonanie nenavrnutých dôkazov nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa mal zo žalobcom predloženej vlastnej zmenky preukázané, že pôvodným majiteľom zmenky bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o., na rad ktorej vystavila dňa 27.01.2010 žalovaná zmenku, na líci ktorej sa nachádza číslo zmluvy 308100143. Práve tieto skutočností boli podkladom pre postup súdu prvého stupňa podľa § 120 ods. 1 posledná veta O.s.p., pretože vznikli pochybnosti, či zmenka vystavená žalovanou má alebo nemá zabezpečovací charakter, či zabezpečovala alebo nezabezpečovala plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, prípadne i zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Ochrana spotrebiteľa ako povinnosť súdu vyplýva nielen z predpisov hmotného práva, ale aj z práva Európskej únie. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých má žalovaná postavenie spotrebiteľa. Súdny dvor Európskej únie vo

viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offa, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offa a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom Európskej únie. Z ustanovenia § 17 zákona č. 191/150 Zb. nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offa. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých zabezpečenie bola vystavená zmenka. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia stanovuje, že súd v prípade pasivity žalovanej len „vydá rozsudok“, nestanovuje, že súd žalobe musí vyhovieť. Odvolací súd je toho názoru, že v danom prípade súdu prvého stupňa nič nebránilo, aby z úradnej povinnosti skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Pripojením zmluvy o úvere a všeobecných podmienok poskytnutia úveru súd prvého stupňa neporušil koncentračnú zásadu a tým, že účastníkom konania zaslal pripojené listiny, s obsahom ktorých sa súd prvého stupňa oboznámil a tieto posúdil ako dôkazy na zistenie skutkového stavu, neporušil ani princíp kontradiktórnosti súdneho konania a ani rovnosť účastníkov konania.

Vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu neinformovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offa zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. Oceano Gruppo editoriale spojené prípady C-240 až C-244/98). Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a iných; čl.4 ods.1 smernice). Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne, ako vyžadujú vnútroštátne pravidlá verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 P OHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

Proces podľa Nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offa súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zmenka je náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offa neprijateľnosťou zmluvných podmienok zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje.

Žalobca, ktorý sa stal majiteľom niekoľko tisíc zmieniek indosamentom od spoločnosti P OHOTOVOSTĚ s.r.o., si musel byť vedomý, že v skutočnosti ide o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na zmluvu o úvere.

Odvolací súd preto konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s hmotným právom, keď riešil kauzu zmenky a zmluvu o úvere posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, zmluvu o spotrebiteľskom úvere, obsahujúcu neprijateľné zmluvné podmienky a dospel k záveru o absolútnej neplatnosti uvedenej zmluvy o úvere v zmysle § 39 Obč.zák..

Odvolací súd je toho názoru, že pôvodnému majiteľovi zmenky - remitentovi, nevzniklo právo zmenku vyplniť pre absolútnu neplatnosť dohody o vyplňovacom práve ani zmenku vystavenú žalovanou prijať. Žalobcovi zo zmenky nevzniklo právo na žiadne plnenie. Žalobca, ktorý nadobudol zmenku rubopisom na škodu dlžníka, sa nemôže úspešne domáhať plnenia titulom zmenky prijatej a vyplnenej v rozpore s hmotným právom, pretože ide o výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu ako konanie v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Za skutkovo a právne správny považuje odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvého stupňa za aplikácie § 142 ods. 1 O.s.p., vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu ako aj u žalovanej. Miera úspechu vo veci závisí od vzťahu meritórneho rozhodnutia k

žalobnému petitu. Keďže žalovaná si v konaní náhradu trov neuplatnila, súd prvého stupňa jej náhradu trov konania nepriznal.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Úspešná žalovaná si právo na náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, a preto odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri ku nule (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.